

Utlåtande 2016:208 RVI (Dnr 106-1901/2015)

Höjd habiliteringsersättning

Motion (2015:84) av Isabel Smedberg Palmqvist (L)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2015:84) av Isabel Smedberg Palmqvist (L) om ”Höjd
habiliteringsersättning” anses besvarad med vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen anför följande.

Ärendet

Isabel Smedberg Palmqvist (L) har väckt en motion (2015:84) om höjd habiliteringsersättning. I motionen framhålls att samhället ska ge förutsättningar för människor att kunna ta tillvara sin fulla kapacitet och att det för de som inte klarar av att arbeta måste finnas alternativ i form av meningsfull sysselsättning. Den som till följd av funktionsnedsättning saknar arbete och har behov av sysselsättning kan enligt stadens riktlinjer beviljas sådan med stöd av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) eller Socialtjänstlagen (SoL). Rätten till habiliteringsersättning gäller den som deltar i daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS.

I motionen föreslås det att kommunfullmäktige fattar beslut om att höja habiliteringsersättningen från nuvarande 6,50 kronor per timme till 7,50 kronor per timme. Yrkandet motiveras med att habiliteringsersättningen länge varit oförändrad och att ersättningen för många deltagare är ett bevis på att det arbete de utför i sin dagliga verksamhet är meningsfullt och har ett värde.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor och Handikapporganisationernas samarbetsorgan i Stockholms stad (HSO Stockholm).

Stadsledningskontoret anser att frågan om habiliteringsersättningen är viktig och att beslut om en eventuell höjning bör tas i samband med budgeten 2017.

Socialnämnden instämmer i att en höjning av habiliteringsersättningen är en aktuell fråga. Vidare menar nämnden att en höjning skulle i så fall och av pedagogiska skäl helst göras till ett helt antal kronor per timme.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd delar uppfattningen om att det finns anledning att se över ersättningens storlek eftersom den har varit oförändrad sedan år 2006, då den höjdes med 50 öre.

Östermalms stadsdelsnämnd anser att det finns skäl att se över ersättningsnivån eftersom habiliteringsersättningen inte höjts sedan år 2006.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor lyfter fram att de personer som deltar i dagliga verksamheter ofta har en ekonomisk ansträngd situation och bedömer att det därför är angeläget att se över habiliteringsersättningen.

HSO Stockholm anser att frågan om en höjning av habiliteringsersättningen är aktuell. Utöver detta efterfrågar HSO Stockholm en genomgripande analys av de ekonomiska villkoren för personer med funktionsnedsättning.

Mina synpunkter

Rätten till arbete, oavsett funktionsförmåga, är grundläggande. Personer med särskilt omfattande funktionsnedsättning har rätt till insatsen daglig verksamhet enligt LSS, som ska ge möjlighet till stimulans och utveckling samt främja delaktigheten i samhället. Insatsens syfte är även att på kortare eller längre sikt stärka den enskildes möjlighet till arbete. Stockholms stads ambition är att alla som har behov av arbetsmarknadsinsatser också ska ha tillgång till detta.

I dagsläget finns cirka 2 500 personer i Stockholms stad som har beslut om daglig verksamhet enligt LSS, de flesta på heltid. Dessa personer tar sig varje veckodag till en verksamhet där de kan träna upp sin arbetsförmåga och utveckla sin sociala kompetens och sin kreativitet. I gengäld får de en

habiliteringsersättning, vars nivå har varit oförändrad sedan år 2006 då den höjdes med 50 öre.

Jag delar motionärens uppfattning om att frågan om daglig verksamhet är viktig. Dels eftersom ersättningsnivån har legat oförändrad under 10 års tid, dels för att vi ser att antalet personer med denna insats ökar över tid, vilket skulle kunna tyda på att det finns personer som blir kvar i insatsen trots att de skulle kunna gå vidare till den reguljära arbetsmarknaden. Det finns ett behov för staden att se över och utveckla arbetet med att tillvarata alla stockholmarnas kompetenser och möjliggöra deras utveckling.

Med anledning av ovanstående tar majoriteten i budget 2017 ett större grepp om frågan om daglig verksamhet. Vi höjer habiliteringsersättningen från 6,50 till 8 kr per timme och går således längre än det som föreslogs av motionären. Vi ger också socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att göra en översyn av dagliga verksamheters arbete med att möjliggöra för deltagarna att ta steget ut till studier, praktik eller arbete.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Habiliteringsersättningen har betydelse för självkänslan hos deltagare vid daglig verksamhet. Den ger en känsla av att de, och den verksamhet de utför, är värdefull. Vi välkomnar att majoriteten i budgeten för 2017 höjer habiliteringsersättningen och därmed tillgodoser kravet i motionen.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion(2015:84) av Isabel Smedberg Palmqvist (L) om ”Höjd habiliteringsersättning” anses besvarad med vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 30 november 2016

På kommunstyrelsens vägnar:
K A R I N W A N N G Å R D

Åsa Lindhagen

Ulrika Gunnarsson

Särskilt uttalande gjordes av Lotta Edholm (L) med hänvisning till Liberalernas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersätтарыttrande gjordes av Jonas Naddebo (C) med hänvisning till Liberalernas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Isabel Smedberg Palmqvist (L) har väckt en motion (2015:84) om höjd habiliteringsersättning. I motionen framhålls att samhället ska ge förutsättningar för människor att kunna ta tillvara sin fulla kapacitet och att det för de som inte klarar av att arbeta måste finnas alternativ i form av meningsfull sysselsättning. Den som till följd av funktionsnedsättning saknar arbete och har behov av sysselsättning kan enligt stadens riktlinjer beviljas sådan med stöd av LSS eller SoL. Rätten till habiliteringsersättning gäller den som deltar i daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS.

I motionen föreslås det att kommunfullmäktige fattar beslut om att höja habiliteringsersättningen från nuvarande 6,50 kronor per timme till 7,50 kronor per timme. Yrkandet motiveras med att habiliteringsersättningen länge varit oförändrad och att ersättningen för många deltagare är ett bevis på att det arbete de utför i sin dagliga verksamhet är meningsfullt och har ett värde.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor och HSO Stockholm.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 april 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret instämmer i att habiliteringsersättningen har en viktig funktion för personer som deltar i daglig verksamhet enligt LSS.

Beslut om nivå på ersättningen togs av kommunfullmäktige 2006. En höjning med en krona som motionären föreslår, från 6,50 till 7,50, skulle för staden innebära en ökad kostnad om ca 2 mnkr. Eventuella beslut om en reviderad nivå kan ske i samband med kommunfullmäktiges budgetbeslut för 2017.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 februari 2016 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Frida Johansson Metso m.fl. (alla L), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 22 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är medveten om habiliteringsersättningens betydelse för personer som deltar i daglig verksamhet enligt LSS. Eftersom ersättningen har varit oförändrad sedan 2006 då den höjdes med 50 öre kan det enligt förvaltningens uppfattning finnas anledning att se över ersättningens storlek.

Förvaltningen anser därför att förutsättningarna för en höjning av ersättningen bör utredas under 2016 avseende om och med vilket belopp ersättningen kan och bör höjas.

Den 1 oktober 2015 hade staden 2 511 personer med beslut om daglig verksamhet enligt LSS, de flesta på heltid. För var och en som deltar i daglig verksamhet skulle en höjning av habiliteringsersättningen med en krona, som Isabel Smedberg Palmqvist (L) förordar, innebära en ökad ersättning med upp till cirka 1 750 kronor per år eller 146 kronor per månad, beroende på i vilken omfattning den enskilde deltar i den dagliga verksamheten. Det sistnämnda behöver utredas mer ingående, också för att kunna bedöma de ekonomiska konsekvenserna för staden. Enligt en mycket grov uppskattning som förvaltningen gjort skulle kostnaden för staden öka med omkring 4 miljoner kronor under ett år för varje krona som habiliteringsersättningen höjs.

Vid en översyn av habiliteringsersättningen anser förvaltningen att det av pedagogiska skäl bör övervägas om ersättningen ska höjas till ett helt antal kronor per timme. Många personer i daglig verksamhet har svårt att förstå pengars värde och särskilt belopp som innehåller decimaler, vilket nuvarande timersättning på 6,50 kronor gör. Ur ett brukarperspektiv vore en höjning till ett helt timbelopp, oavsett höjningens storlek, därför betydelsefull.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 mars 2016 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 februari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är medveten om habiliteringsersättningens betydelse för personer som deltar i daglig verksamhet enligt LSS. Eftersom ersättningen har varit oförändrad sedan 2006 då den höjdes med 50 öre kan det enligt förvaltningens uppfattning finnas anledning att se över ersättningens storlek.

Förvaltningen anser att förutsättningarna för en höjning av ersättningen bör utredas avseende om och med vilket belopp ersättningen kan och bör höjas.

Enligt de uppgifter som inhämtats från socialförvaltningen hade staden, den 1 oktober 2015, 2 511 personer med beslut om daglig verksamhet enligt LSS, de flesta på heltid. För var och en som deltar i daglig verksamhet skulle en höjning av habiliteringsersättningen med en krona, som Isabel Smedberg Palmqvist (L) förordar, innebära en ökad ersättning med upp till cirka 1 750 kronor per år eller 146 kronor per månad, beroende på i vilken omfattning den enskilde deltar i den dagliga verksamheten.

Det sistnämnda behöver utredas mer ingående, också för att kunna bedöma de ekonomiska konsekvenserna för staden. Enligt en mycket grov uppskattning som socialförvaltningen gjort skulle kostnaden för staden öka med omkring 4 miljoner kronor under ett år för varje krona som habiliteringsersättningen höjs. Förvaltningen föreslår att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 10 mars 2016 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 19 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det finns skäl att se över den nuvarande nivån på habiliteringsersättning. Det kan få den enskilde att känna att den egna insatsen och sysselsättningen har ett högre värde. Det övergripande målet med daglig verksamhet är att den enskilde på sikt ska kunna få möjlighet till lönearbete.

Habiliteringsersättningen ska inte ses som en lön. Förvaltningens erfarenhet är att det är ett fåtal deltagare som går vidare från daglig verksamhet till lönearbete och innan den enskilde beviljats insatsen har bedömning gjorts om personen har möjlighet till lönearbete.

I december 2015 hade 95 personer insatsen daglig verksamhet genom beslut av Östermalms stadsdelförvaltning och erhöll habiliteringsersättning. Det ger en årskostnad på cirka 420 000 kronor. En höjning av ersättningen till 7,50 kronor per timme ger enligt förvaltningens beräkningar en höjd årskostnad med cirka 60 000 kronor till totalt 480 000 kronor, under förutsättning att antalet deltagare och timmar är på samma nivå. Kostnaden för habiliteringsersättningen är inte prestationsbaserad utan

tas från befintlig budget.

Med anledning av att habiliteringsersättningen inte höjts sedan 2006, anser förvaltningen att det är rimligt att staden utreder om det finns förutsättningar att höja ersättningen och med hur mycket i så fall.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor yttrande daterat den 11 april 2016 har i huvudsak följande lydelse.

De flesta som deltar i daglig verksamhet lever under synnerligen knappa förhållanden. Ofta får anhöriga eller andra närstående bidra ekonomiskt för att pengarna skall räcka till de nödvändiga utgifterna. Detta är inte acceptabelt. Givetvis ska även den grupp av personer som ärendet berör ha möjlighet att med egna medel betala hyra, mat och övriga vanliga levnadskostnader.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor anser att förutsättningarna för en höjning av ersättningen bör utredas under 2016 avseende om och med vilket belopp ersättningen kan och bör höjas.

HSO Stockholms stad

HSO Stockholms stads yttrande daterat den 4 april 2016 har i huvudsak följande lydelse.

HSO har tagit del av ovanstående motion till Stockholms stadsfullmäktige, med hemställan om en höjning av habiliteringsersättningen. Beloppet har länge varit oförändrat och ersättningen närmast av symbolisk karaktär.

HSO anser att habiliteringsersättningen bör uppräknas på samma vis som många övriga ersättningar. Det är inte fråga om en beskattningsbar inkomst/lön, men likväl bör beloppet justeras på något motsvarande sätt. Det är orimligt att beloppet inte följer någon form av index eller liknande. Det är hög tid att en rejäl höjning genomförs, för att komma ikapp den allmänna ekonomiska utvecklingen.

Vidare bör den som deltar i daglig verksamhet erhålla kostnadsersättning avseende resor, måltider, kaffe med mera.

HSO vill samtidigt lyfta fram habiliteringsersättningen som en del av målgruppens samlade ekonomiska situation. De flesta som deltar i daglig verksamhet lever under synnerligen knappa förhållanden. Ofta får anhöriga eller andra närstående bidra ekonomiskt för att pengarna skall räcka till de nödvändiga utgifterna. Detta är inte acceptabelt. Givetvis ska även den grupp av personer som ärendet berör ha möjlighet att med egna medel betala hyra, mat och övriga vanliga levnadskostnader. HSO Stockholms stad

HSO har uppmärksammat en rad genomförda eller planerade förändringar som ytterligare förvärrar situationen för en redan utsatt grupp. Vi anser att staden snarast måste göra en genomgripande analys av de ekonomiska villkoren för personer med funktionsnedsättning. Detta inkluderar givetvis den personkrets som har rätt till habiliteringsersättning.

Alltför många individer med olika typer av funktionsnedsättningar lever idag på en oskäligt låg levnadsnivå. Sänkta eller oförändrade ersättningar i kombination med ökade omkostnader leder till en alltmer ansträngd ekonomi. I ett välfärdssamhälle ska ingen vara beroende av tillskott från anhöriga, alternativt att leva under oacceptabelt knappa förhållanden.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Frida Johansson Metso m.fl. (alla L) enligt följande.

I våra möten med deltagare vid daglig verksamhet har vi blivit medvetna om habiliteringsersättningens betydelse för deltagarnas självkänsla. Vi välkomnar därför att förvaltningen inser ersättningens betydelse och att förvaltningen anser att förutsättningarna för en höjning av ersättningen bör utredas under året. Vi bedömer, liksom förvaltningen, att en rimlig höjning av habiliteringsersättningen skulle gå att genomföra till en förhållandevis låg kostnad.